

Nr 135.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån för ytterligare utbyggnad av turiststationen vid Storlien m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 200, har Kungl. Maj:t, under återopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen anförts och i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas, må *dels* till föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige för ytterligare utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien av statens järnvägars rörelsemedel lämnas ett lån av 515,000 kronor, *dels ock* under den tid, amorteringen av sagda lån pågår, till annuitetens bestridande tillskjutas ett årligt bidrag av högst 14,500 kronor, att utgå av statens järnvägars trafikmedel.

I två motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 234, av herr N. Andersson och den andra inom andra kammaren, nr 459, av herr W. Annér m. fl. har hemställts, att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 200 måtte anhålla hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag åsyftande uppförande i Storlien för statens järnvägars räkning (eventuellt genom lånestöd åt skidfrämjandet) av ett sporthem eller turisthärbärge av i motionen antydd enkel typ.

I en till järnvägsstyrelsen ställd, av styrelsen med skrivelse den 7 januari 1936 till Kungl. Maj:t överlämnad skrift har föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige — i det följande benämnd Skidfrämjandet — hemställt om utverkande, att ett lån av statsmedel på vissa närmare angivna villkor ställdes till föreningens förfogande för en planerad utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien. Sedan i ärendet företagits utredningar rörande lämpligaste sättet för utbyggnadens genomförande, har det belopp, som erfordras för ändamålet, bestämts till 515,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anført bland annat följande:

Den föreliggande framställningen avser, att statens järnvägar genom lån och genom visst bidrag till förräntning och amortering av lånet skulle möjliggöra för Skidfrämjandet att utföra en ytterligare utbyggnad av turiststationen Hög-

fjället vid Storlien. Genom den i mars 1935 färdigställda utbyggnaden av turiststationen ökades visserligen i icke ringa grad möjligheterna att bereda turister fasta logimöjligheter. Erfarenheten har emellertid visat, att dessa under vissa tider icke varit tillräckliga för att tillgodose behovet. Enligt vad i ärendet upplysts hade sålunda omkring tiden för Marie bebådelsedag och under påskhelgen år 1935 — trots genom utbyggnaden vunnet tillskott av omkring 200 nya logiplatser — antalet personer, som måst inkvarteras i sovvagnar, uppställda å Storliens stationsområde, icke minskat utan tvärtom ökat. Enligt vad järnvägsstyrelsen meddelat utgjorde antalet logiplatser i sovvagnarna under vintern 1934—1935 429 men under vintern 1935—1936, till följd av den påbörjade ombyggnaden av sovvagnar till dagvagnar, endast 273. Under tiden omkring påsken 1936 voro — samtidigt med att samtliga rum å turiststationen Högfjället varit belagda — sovvagnarnas logimöjligheter i sin helhet utnyttjade och i ett mycket stort antal fall kunde plats över huvud icke beredas. Även under andra perioder måste, på grund av bristande utrymme å turiststationen, sovvagnarna i relativt stor omfattning tagas i anspråk. Det kan därför med skäl antagas, att sedan den beslutade ombyggnaden av sovvagnarna inom den närmaste tiden helt genomförts, även vid en ganska betydande ökning av de fasta logimöjligheterna ett avsevärt antal beställningar av logi vid olika tillfällen under vintersäsongen måste avvisas.

För statens järnvägar är det enligt järnvägsstyrelsen av ekonomiskt intresse, att åtgärder vidtagas till förekommande av en nedgång i resandetrafiken på Storlien till följd av minskade logimöjligheter. Att Skidfrämjandet skulle kunna utan ekonomiskt stöd genomföra den planerade utbyggnaden av turiststationen synes uteslutet. I detta sammanhang bör även framhållas, att föreningen, vilken icke är inriktad på affärsdrift i vinstsyfte utan fullföljer ideella ändamål av betydelse för stora delar av vårt folk, måste anses vara värd uppmuntran från det allmännas sida. Detta förhållande torde även, genom beviljandet av tidigare understöd till föreningen, få anses vara av statsmakterna erkänt. Med hänsyn härtill torde det också finnas anledning antaga, att föreningen skall eftersträva att i vad på prispolitiken ankommer göra turiststationen tillgänglig för bredast möjliga publik.

Utskottet.

Den föreslagna nybyggnaden vid Storliens turiststation skulle inrymma 170 platser för besökande. Genom densamma skulle alltså allenast — om än på ett mera bestående sätt — vinnas en ganska begränsad ersättning för de cirka 600 platser, som beretts i de hittills vid Storlien uppställda men nu till dagvagnar ombyggda eller till sådan ombyggnad bestämda sovvagnarna. Erinras må också, att inom den nuvarande, med låneunderstöd av 1934 års riksdag redan utbyggda turiststationen ekonomi- och restauranglokalerna tilltagits särskilt rymliga med tanke på en redan då förutsedd, enbart för logimöjligheter anpassad tillbyggnad.

Enligt vad av Skidfrämjandet påvisats skulle de 170 platserna inom den nya tillbyggnaden tillföra statens järnvägar cirka 2,000 resande årligen under vintersäsongen, vilket lågt räknat motsvarar en bruttobiljettinkomst av 75,000 kronor årligen. Mot denna siffra — från vilken statens järnvägars egna kostnader för de resandes transport emellertid bör frändragas — må ställas statens järnvägars beräknade totala bidrag till nybygget, högst 257,500 kronor (hälften av den totala byggnadskostnaden 515,000 kronor) eller 14,500 kronor årligen under 28 år.

Då i de väckta motionerna begärts frågans förnyade utredning med tanke särskilt på möjligheterna på den nya tillbyggnadens ersättande med ett »sporthem eller turisthärbärge av i motionen antydd enkel typ», må framhållas, att de tvivelsutan rätt avsevärda kostnaderna för den i propositionen föreslagna anläggningen delvis förorsakats av att denna måste uppföras av sten. På grund av den begränsade tillgången på vatten och de kraftiga fjällstormarna anses nämligen en ytterligare anhopning av träbyggnader medföra alltför stor eldfara. Från Skidfrämjandet har därjämte för utskottet framhållits hurusom även de mindre bemedlade besökandenas anspråk på hygien och trevnad under vintersemestern efterhand växt, vilket bland annat tagit sig uttryck i svårigheter att annat än för skidkurser, skolresor och under enstaka tillfällen av alldeles särskilt stark resandetillströmning belägga de båda bostadsbaracker, som redan av Skidfrämjandet finnas uppförda i Storlien.

Vid frågans bedömande måste också enligt utskottets mening stort avseende fästas vid vederbörande länsstyrelses i ärendet uttalade uppfattning. Länsstyrelsen i Jämtlands län har livligt tillstyrkt den föreslagna tillbyggnaden under framhållande av att de invändningar som från hotell- och pensionatshåll anförts ej vore berättigade, utan att det tvärtom ur lokala synpunkter vore olyckligt om nu, sedan genom en välskött propaganda publiktillströmningen till västra Jämtlands sportplatser uppdrivits, logimöjligheterna genom sovvagnarna undandrogen utan att ersättning härför skapades genom andra förläggningar. Länsstyrelsen har därvid också antytt behovligheten av än ytterligare logimöjligheter i Storlien utöver den nu planerade nya hotellbyggnaden.

Med hänsyn till sålunda anförda omständigheter anser sig utskottet böra tillstyrka förevarande proposition.

I samband med denna sin tillstyrkan — och i anslutning närmast till vad länsstyrelsen i ärendet anført — vill emellertid utskottet erinra, hurusom turisttillströmningen till Storlien liksom övriga jämtländska turistorter är koncentrerad till en tämligen kort vintersäsong, medan beläggningen under övriga tider på året är jämförelsevis obetydlig. Önskvärt vore om till motverkande av denna till turistorterna kring jämtländska tvärbanan nu ytterligt koncentrerade, tidvis synnerligen påfallande anhopningen av turister, resandeströmmen kunde spridas även till nya trakter, främst vissa skogs- och fjällområden utmed inlandsbanan. Inom dessa trakter finnas stora för vintersport väl lämpade områden, vilka numera i den mån järnvägselektrifieringen norrut mot Östersund hinner fortskrida också tämligen lätt kunna nås från Stockholm och andra ännu mera sydligt belägna orter. Ej endast ur de företagsekonomiska synpunkter, som för statens järnvägars del främst måste läggas på frågan, utan även mera allmänt samhälleligt sett vore det av intresse, om järnvägsstyrelsen — under samverkan med Skidfrämjandet och andra för ett sunt sport- och friluftsliv arbetande korporationer eller andra intressenter — kunde främja vinterturistväsendets utbredning till dylika nya trakter.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till propositionen och med avslag å motionerna I: 234 och II: 459, må medgiva att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet den 5 mars 1937 anförts och i enlighet med de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas, må

a) till föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige för ytterligare utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien av statens järnvägars rörelsemedel lämnas ett lån av 515,000 kronor,

b) under den tid, amorteringen av sagda lån pågår, till annuitetens bestridande tillskjutas ett årligt bidrag av högst 14,500 kronor, att utgå av statens järnvägars trafikmedel.

Stockholm den 4 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Hansén*, *Borell*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Holmström*, *Nilsson* i Fredriksfält, *Lindström*, *Larsson* i Varberg och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson*, *Olsson* i Staxäng, *Persson* i Tidaholm, *von Seth*, *Bergvall* och *Hansson* i Rubbestad.

Reservationer:

1) av herrar *Hansén*, *Holmström*, *Lindström*, *Jansson* i Falun, *Olsson* i Staxäng, *von Seth* och *Bergvall*, vilka ansett de skäl och synpunkter, som föranlett framläggandet av propositionen, kräva ytterligare utredning och övervägande;

2) av herrar *Törnkvist* och *Persson* i Tidaholm.